

DEZVOLTAREA ÎNTRERINDERILOR MICI I MIJLOCII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

**Tatiana IA I IN¹, doctorand, cercet tor tiin ific,
Institutul Na ional de Cercet ri Economice**

Acest articol reflect rezultatele i resursele sectorului IMM în anul 2014, precum i evolu ia rezultatelor, începând cu anul 2006. Scopul lucr rii const în analiza i calcularea principalelor elemente ale contribu iei, pe care o au IMM-urile în dezvoltarea economic a rii: impactul asupra structurii economiei; asigurarea ocup rii for ei de munc ; generarea de venituri. În procesul de elaborare a prezentei lucr ri au fost utilizate urm toarele metode: analiza comparativ , analiza logic . Rezultatul acestui articol const în calcularea i determinarea elementelor principalele ale contribu iei IMM în dezvoltarea economic a rii: impactul asupra structurii economiei; asigurarea ocup rii for ei de munc ; generarea de venituri.

Cuvinte-cheie: întreprinderi mici i mijlocii, contribu ia întreprinderilor mici i mijlocii.

This article reflects the results and resources of the SMEs sector in 2014 and the evolution of results since 2006. The purpose of this paper is to analyze and calculate the main elements of the contribution that SMEs have in the country's economic development: the impact on the structure of the economy; providing employment; revenue generation. During the elaboration of this paper, the following methods were used: comparative analysis, logical analysis. The result of this article is to calculate and determine the main elements of the SMEs contribution to the economic development of the country and its impact on economic structure; providing employment; revenue generation.

Key words: small and medium-sized enterprises, SMEs contribution.

JEL Classification: L22, L26, L32, L33.

Introducere. În activitatea economic i social a oric rei ri, întreprinderile mici i mijlocii (IMM) au un rol important, ele reprezint principalul sector al economiei na ionale, deoarece prin gradul ridicat de mobilitate i flexibilitate, constituie segmentul cel mai adaptabil, în ceea ce prive te ajustarea ofertei la volumul i specificul cererii i cel mai important factor de absorb ie a for ei de munc [6]. Totodat , IMM-urile reprezint o surs de inovare i cre tere economic care duce la sporirea mediului concuren ial în economia de pia .

În anul 2014, conform datelor Biroului Na ional de Statistic (BNS), num rul de întreprinderi a alc tuit 52300 mii unit i, ceea ce a constituit 97,4% din num rul total de întreprinderi sau cu 1,4 mii întreprinderi (2,8%) mai mult fa de anul 2013. Num rul persoanelor care au activat în întreprinderile mici i mijlocii a constituit 291,7 mii de persoane, de înând 56,2% din num rul total de angaja i ai întreprinderilor. Veniturile din vânz ri ale întreprinderilor mici i mijlocii în aceast perioad au însumat 83650,3 mil. lei sau 31,8% din venituri din vânz ri în total pe economie. Principalii indicatori caracteristici IMM-urilor la momentul anului 2014 se prezint astfel (Tabelul 1):

Tabelul 1

Principalii indicatori i caracteristici ale IMM-urilor în anul 2014

	Num r de întreprinderi		Num rul salariilor		Venituri din vânz ri		Profit (+), pierdere (-) pân la impozitare, mil.lei
	mii unit i	Pondere IMM în total, %	mii persoane	Pondere în total republic , %	mil. lei	Pondere în total republic , %	
Total IMM din care:	52,3	97,4	291,7	56,2	83650,3	31,8	3012,7
Mijlocii	1,6	3,0	85,9	16,5	28085,0	10,7	1045,0
Mici	10,1	18,9	119,3	23,0	44553,9	16,9	1765,7
Micro	40,6	75,6	86,6	16,7	11011,4	4,2	202,1

Sursa: Conform Datelor BNS.

¹ © Tatiana IA I IN, tatianaiatisin@yahoo.com

În perioada anilor 2006-2014, numărul de IMM-uri a avut o creștere constantă, de la 35542 mii unități în anul 2006 până la 52300 mii de unități în anul 2014. În același timp, faptul că în anii 2009-2010 au fost înființate noi IMM-uri, demonstrează potențialul dezvoltării sectorului IMM și o modalitate de relansare a creșterii economice. În anul 2014, din punct de vedere a distribuției pe clase de mărime, din numărul total de IMM-uri predominau microîntreprinderile cu o pondere de 77,6%. Importanța microîntreprinderilor reprezintă o caracteristică a dezvoltării de lungă durată a sectorului IMM. Majoritatea absolută a IMM-urilor, circa 34,4 mii unități din totalul pe țară sunt amplasate în mun. Chișinău, fiind urmat de Regiunea Centru cu 7,7 mii unități, Regiunea Nord cu 6,2 mii unități, Regiunea Sud cu 2,7 mii unități, iar pe ultima poziție se situează UTAG Găgăuzia cu 1,3 mii unități.

Evoluția numărului de IMM-uri, înregistrate la Camera Înregistrării de Stat, pune în evidență o serie de aspecte particulare din punct de vedere demografic, provocate în mare parte de efectele crizei financiare și economice, de instabilitatea politică și economică din țară și din străinătate. În ultimii cinci ani în registrul de stat s-a atenuat o scădere a noilor afaceri, iar în anul 2014 această cifră a crescut nesemnificativ și a alcătuit 6263 mii unități. Potrivit datelor, evoluția numărului întreprinderilor înregistrate și radiate în anii 2006-2014 nu este atât de pozitivă. În anul de criză 2009, numărul întreprinderilor care și-au radiat activitatea este de 3274 mii de întreprinderi, comparativ cu 1830 mii de întreprinderi în anul 2006. Această situație defavorabilă a continuat și în următorii ani (spre exemplu, 2770 mii de întreprinderi în anul 2014). Totodată, numărul înmatriculărilor de noi întreprinderi a înregistrat o scădere ușoară de la 6488 mii de întreprinderi în anul 2010 până la 6263 mii de întreprinderi în anul 2014. Numărul întreprinderilor înregistrate (6263 mii de întreprinderi) a depășit de 2 ori numărul celor lichidate/radiate (2770 mii de întreprinderi). Totodată, numărul întreprinderilor înregistrate în comparație cu anul 2013 a crescut cu 0,5% sau cu 32 întreprinderi, iar numărul întreprinderilor radiate s-a redus cu 1% sau cu 38 întreprinderi, Figura 1.

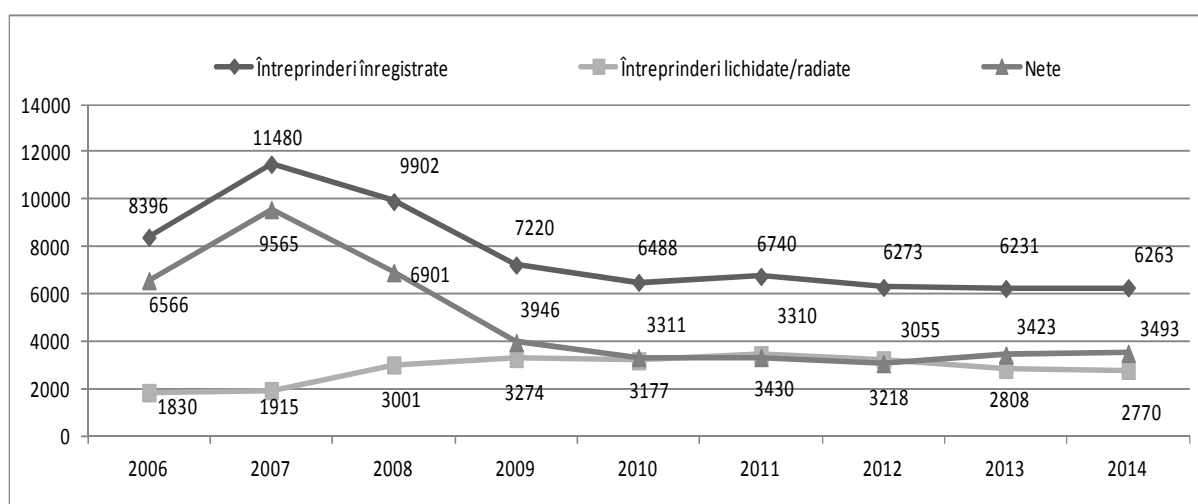

Fig. 1. Evoluția întreprinderilor radiate/lichidate și înregistrate în Registrul de Stat în perioada 2006-2014, unități

Sursa: Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

În intervalul anilor 2006-2014, în urma efectelor crizei economice suprapuse peste condițiile unui mediu de afaceri nefavorabil și împovărit s-a soldat cu radierea unui număr total de 25423 mii de întreprinderi. În anul 2015 (ianuarie-octombrie), este de menționat că, din numărul total al înregistrărilor de întreprinderi circa 65% aparține mun. Chișinău, iar numărul întreprinderilor radiate în capitală alcătuiește circa 32%, Figura 2.

IMM-urile generează cel mai mare număr de locuri de muncă, fiind o importantă alternativă de combatere a omajului [4]. Numărul persoanelor care au activat în cadrul IMM-urilor în perioada anului 2014 a constituit 291,7 mii persoane, de înăd 56,2% din totalul de angajați ai întreprinderilor, sau cu 6,8 mii persoane mai puțin ca în anul 2013. Numărul de salariați în medie pentru o întreprindere constituie 5,6 persoane. Din toți salariații sectorului IMM, cea mai mare pondere de salariați o înregistrează întreprinderile mici – 40,9%, întreprinderile mijlocii – 29,4% și întreprinderile micro – 29,7%.

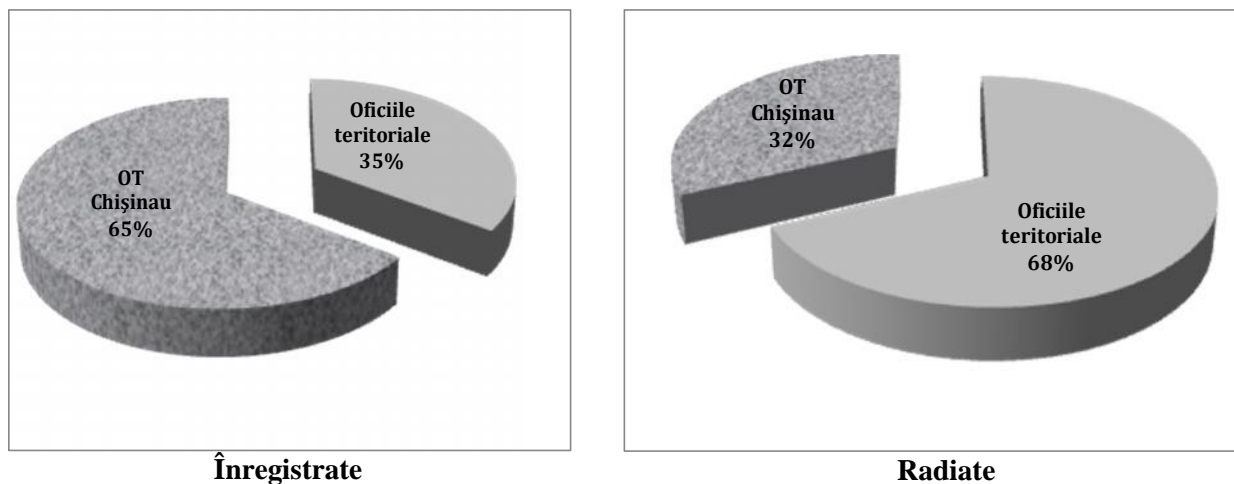

Fig. 2. Structura numărului întreprinderilor înregistrate/radiate de Oficiul teritorial Chișinău și oficiile teritoriale în perioada ianuarie-octombrie 2015

Sursa: Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

Reducerea ocupării forței de muncă în sectorul IMM în anul 2014 a fost condiționată de micșorarea numărului de salariați din cadrul tuturor grupurilor de IMM-uri. Putem concluziona că, în urma analizei comparative a datelor prezentate pentru anii 2006-2014, evoluția numărului de salariați în IMM-uri a avut o tendință de diminuare începând cu anul 2006, înregistrând 332,7 mii persoane și în anul 2014 cu 291,7 mii persoane, (a scăzut cu – 41 mii persoane față de 2006), iar numărul total de IMM-uri a înregistrat o tendință progresivă: de la 35,5 mii unități în anul 2006 la 52,3 mii unități în anul 2014 (a avut loc o creștere cu 16,8 mii unități față de 2006), Figura 3.

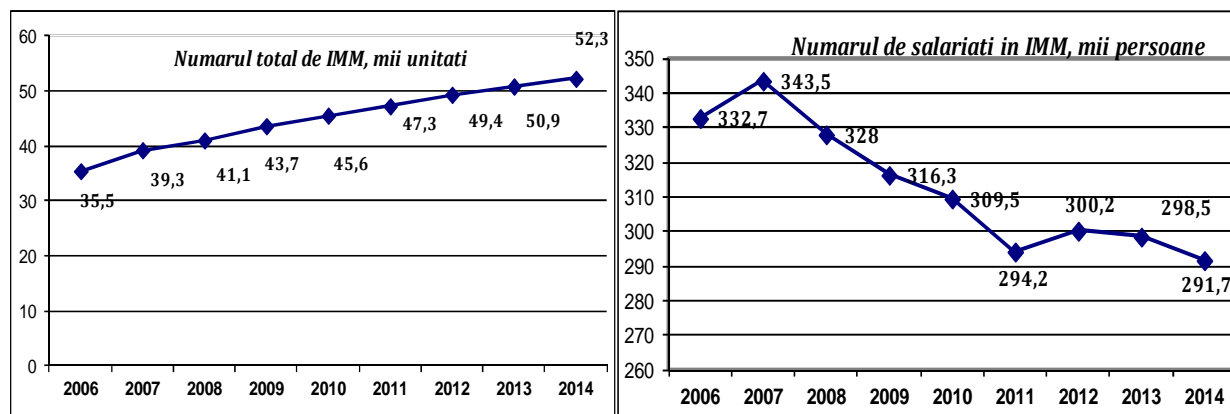

Fig. 3. Evoluția numărului de IMM-uri și a numărului mediu de angajați în IMM, 2006-2014

Sursa: Elaborat de autor, în baza datelor BNS.

Putem menționa, c odată cu creșterea numărului de IMM se observă o ușoară scădere a numărului de salariați din cadrul unui IMM, spre exemplu, în anul 2013, în mediu, în cadrul unui IMM activau 5,8 persoane, iar în anul 2014 – circa 5,6 persoane.

Între cifra de afaceri și numărul de întreprinderi nu este identificată o corelație directă (Figura 4). Iar în intervalul anilor 2006-2009, veniturile din vânzări a IMM-urilor variaza an de an, însă numărul IMM-urilor din perspectivă demografică a avut o creștere constantă. Începând cu anul 2010 atât venitul din vânzări a IMM-urilor (65263,2 milioane lei), cât și numărul de IMM-uri (45631 mii unități) au o tendință de creștere ușoară. Totodată, venitul din vânzări în anul 2014 a crescut cu 6237,1 mil. lei (până la 83650,3 mil. lei) față de anul 2013, iar numărul total de IMM-uri în aceeași perioadă a crescut cu 1410 mii unități (52300 mii unități).

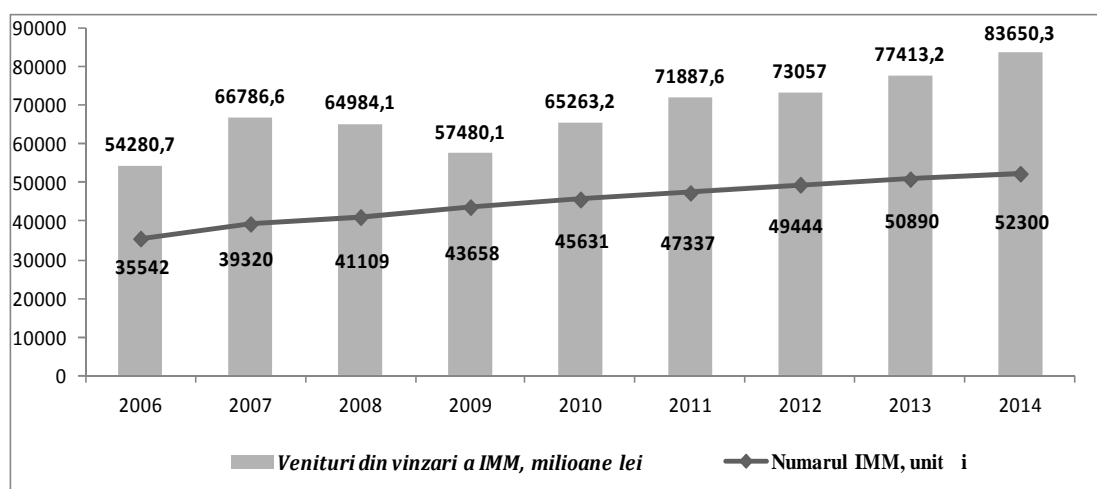

Fig. 4. Numărul total de IMM-uri versus cifra de afaceri a IMM-urilor, în perioada 2006-2014
Sursa: Elaborat de autor, în baza datelor Biroului Național de Statistic al RM.

În anul 2014 suma profitului până la impozitare al sectorului IMM a constituit în total 3012,7 milioane de lei, față de 2008,5 mil. lei în perioada similară a anului precedent (anul 2013). Este de menționat, că rezultatul financiar a înregistrat o majorare cu 1004,2 milioane de lei mai mult față de anul 2013. Pe genuri de activitate, suma profitului până la impozitare al sectorului IMM reflectă un sold pozitiv, excepție fiind întreprinderile ce își desfășoară activitatea în hoteluri și restaurante (-100,4 mil. lei) și energie electrică și termică, gaze și apă (-36,1 mil. lei), Figura 5.

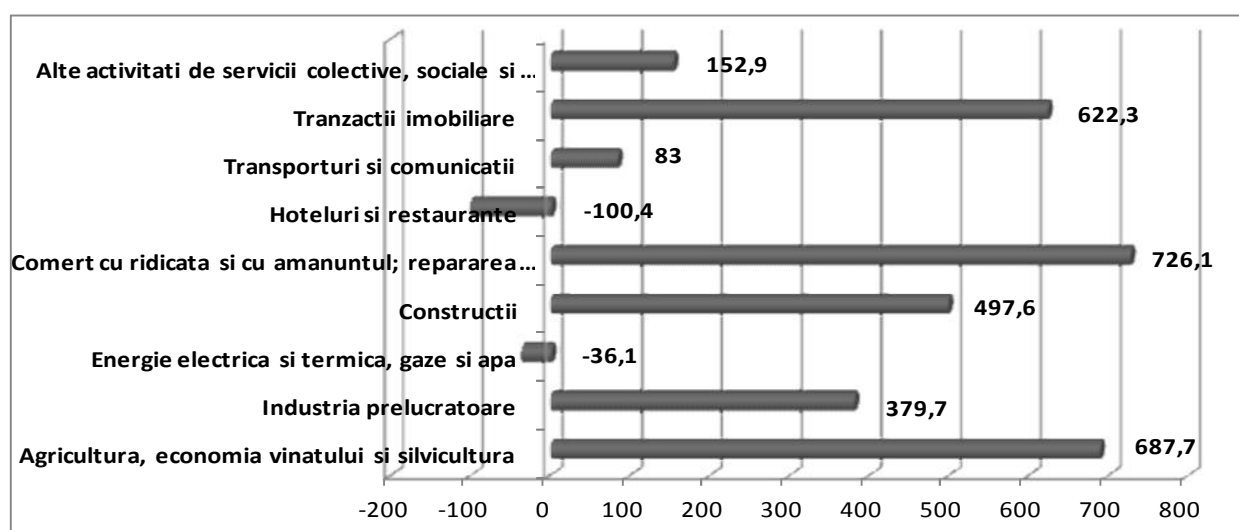

Fig. 5. Suma profitului/pierderi (+/-) până la impozitare al/ale IMM în anul 2014, pe genuri de activitate, mil. lei

Sursa: Elaborat de autor, în baza datelor Biroului Național de Statistic al RM.

Cele mai bune rezultate au fost înregistrate de întreprinderile comerciale cu 726,1 mil. lei, fiind urmate de cele din agricultură, vânătoare, silvicultură cu 687,7 mil. lei, tranzacții imobiliare cu 622,8 mil. lei și construcții cu 497,6 mil. lei.

Totodată, în urma analizei activităților antreprenoriale din țară denotă, că cele mai multe întreprinderi sunt concentrate în zonele urbane, în regiunea rurală activează în mare parte gospodăriile rurale și de fermieri. Pe regiuni suma profitului/pierderilor până la impozitare a IMM-urilor se distribuie astfel: în municipiul Chișinău – 1653,6 milioane lei, ceea ce este cu 536,2 milioane lei mai mult față de anul 2013 (1116,8 milioane lei), la polul opus fiind situată UTA Găgăuzia cu suma profitului/pierderilor până la impozitare de 49,8 milioane lei, adică mai puțin cu 17,3 milioane lei decât în anul 2013. Zonele de Nord, Centru, cât și de Sud au înregistrat creșterea sumei profitului/pierderilor până la impozitare în cadrul IMM-urilor.

Indicatorii generalizatori. La finele anului 2014, Biroul Na ional de Statistic avea la eviden 53,7 mii întreprinderi dintre care majoritatea absolut (52,3 mii) fac parte din sectorul IMM 97,4%. Din toate veniturile din vânz ri, ob inute în economia na ional , sectorul IMM a realizat circa 31,8%, creeaz 82,3% din profitul (pân la impozitare) al tuturor întreprinderilor. Ponderea IMM-urilor în PIB în anul 2014 a alc tuit 32,2%. În sectorul IMM sunt angaja i 56,2% din totalul salaria ilor. În cadrul unei IMM activeaz circa 5,6 persoane, Tabelul 2.

Tabelul 2

Indicatorii principali ai sectorului IMM în anul 2014

Indicatorii principali	2014
Num rul de întreprinderi – total, mii un.,	53,7
Num rul de IMM, mii un.,	52,3
IMM % din Total	97,4
Venituri din vânz ri total, mil lei	263281,4
Venituri din vânz ri la IMM, mil lei	83650,3
IMM % din Total	31,8
Profitul/pierderea pân la impozitare - total, mil lei	3660,8
Profitul (+) / pierderea (-) pân la impozitare la IMM, mil lei	3112,7
IMM % din Total	82,3
Num rul mediu de salaria i – total, mii pers.	519,4
Num rul mediu de salaria i la IMM, mii pers.	291,7
IMM % din Total	56,2
Num rul de salaria i la 1 întreprindere - total, un.,	9,6
Inclusiv în sectorul IMM	5,6

Sursa: Calculat de autor, în baza datelor Biroului Na ional de Statistic al R. Moldova.

În concluzie, putem men iona c IMM-urile au un rol de baz din punct de vedere economic i social, au efecte benefice asupra sistemului economic, contribuie la formarea ofertei de bunuri i servicii, la cre terea investi iilor na ionale, asigur poten ialul de dezvoltare a viitoarelor întreprinderi i contribuie la reducerea omajului.

Referin e bibliografice

1. BIROUL NA IONAL DE STATISTIC . Activitatea întreprinderilor mici i mijlocii în Republica Moldova în anul 2014 [accesat 21 februarie 2016]. Disponibil: <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=4818>
2. BIROUL NA IONAL DE STATISTIC . Banca de date statistice Moldova [accesat 21 februarie 2016]. Disponibil: <http://statbank.statistica.md/pxweb/Database/RO/databasetree.asp>
3. Camera Înregistr rii de Stat [accesat 21 februarie 2016]. Disponibil: <http://www.cis.gov.md/statistica>
4. MUNTEANU, G. Zeci de mii de întreprinderi, înregistrate în R. Moldova. 2014, 22 iunie [accesat 21 februarie 2016]. Disponibil: <http://www.ziarulnational.md/intreprinderile-mici-si-mijlocii-in-crestere/>
5. PÂSLARU, D., MODREAN, I. *Contribu ia IMM-urilor la cre terea economic – prezent i perspective*. Bucure ti: Ed. Economic , 2012. 250 p.
6. ROMAN, D.T, VREJA, L.O. Impactul crizei financiare i economice asupra Întreprinderilor Mici i Mijlocii (IMM) din România [accesat 21 februarie 2016]. Disponibil: http://www.address.org.ro/art_18032010.htm
7. In: Analele Institutului Na ional de Cercet ri Economice. Edi ia a IV-a. 2014, nr. 2, pp. 36-39.

Recomandat spre publicare: 04.03.2016